

Elini Uzatıp bir şey isteyene ne cevap verilir

Prof. Dr. Ahmet Ağırakça

1- Yoksulluk ile yoksunluk kavramları Kur'an-ı Kerim'deki "**es-Sâil ve'l-Mahrum**" kavramlarının karşılığı olduğu bilinen bir husustur. Yoksul ve fakir/dilenen ve mahrum. Bunlardan birincisi yoksul; hiçbir geliri olmadığı gibi bir günlük yiyeceği dahi olmayan kimse demektir. Fakir veya mahrum ise, bir günlük yiyeceği olan fakat bunun dışında hiçbir şeyi olmayan kimse diye tarif edilmektedir. Ancak bu tariflerin tam zıttı da yapıldığı bilinmektedir. Nihayet ikisinin de mutlaka diğer Müslümanların yardımına ihtiyacı olduğu kimselerdir. İster az bir geliri olduğu halde bu gelir ile geçinemeyenler veya hiçbir geliri olmadığı gibi böyle bir gelir elde etme imkanı olmayan her şeyden mahrum olanlar için cenab-ı Allah zenginlerin mallarında sarih ve mutlaka ödenmesi gereken bir hak koymuştur. "*Onların Mallarında yoksun ve yoksullar için bir hak vardır*" ayeti birkaç kez değişik kelimelerle ifade buyrulmuştur. Bu haktan hiç kimse kaçamaz bu bir görevdir yerine getirilmesi gerekir.

2- Zenginlik ve fakirlik ile kesin olarak Allah'a yaklaşıyor veya Allah'tan uzaklaşıyor diye bir hükme varmak yanlıştır. Önemli olan sahih bir iman ve salih bir ameldir. Bu bazen zenginde bazen fakir de olabilir. Mutlaka zenginler hayır yaparak fakirlere yardım ederek cennete girecekler diye bir hüküm olmadığı gibi, fakir de dünyada her şeyden mahrum olduğu için mükafatları ahirette verilecektir hükmü de yanlıştır. Bazen fakir bir insan dünyaya önem vermez Allah'a yönelik rızık ile yetinir mütevekkil bir mü'min olarak yaşar ve Allah'ın rızasını kazanır. Bir başka fakir de bu fakirliğine sabretmez isyan eder iman etmediği gibi hiçbir Salih ameli de yoktur. Böylesi bir kimsenin sonu kötüdür. Bir zengin de iman eder, hayır ve hasenatta bulunur malını Allah yolunda O'nun rızasını kazanmak için infak eder cennete girebilir. Bir başkası da zenginliğini haram yollarda harcıyıp yanlış amellerle cehenneme gidebilir.

3- Elin cebe girmesine engel olan en önemli iki faktör cimrilik ve malın tükeneneğinden korkmaktır. Cimri kimse malını sever hatta bazen kendisi ve ailesi için bile harcamaktan korkup, durmadan mal biriktirir ve sonunda bu malı bırakıp ahirete göçer. Malının sadaka ve infakla tükeneneğini zanneden kimse de yanılarak yoksun ve yoksula ait olan malı vermeyip malının azalacağından korkar. Bu kişi kişi ellerini ceplerine zor götürürler. Her ikisi de İslam'da yerilmiş şahsiyetlerdir.

4- Müslümanların dilencilere nasıl bir yanıt vereceklerini Allah belirlemiştir. Bizim vereceğimiz cevap önemli değildir. "**Sakin senden bir şey isteyen/dilenciye horlama ona ağır bir söz söyleme, sakın onu azarlama.**"(ed-Duha 93/10). Bu ayet dilenciye verilecek cevabı belirlediğinden bunun dışına çıkılamaz. Dilenciye azarlamak ve horlamak haram ve yasaktır. "Allah versin" demek güzel bir cevap değildir. Bunu

yapmamak lazım, Allah onların rızkını zenginlerin mallarında yarattığı için onlar sadece haklarını istemektedirler. Arapça'da dilenciye "sail" yani isteyen denmesinin sebebi budur. Hakkını isteyen kimseye de "Allah versin" denmez. Kendisinden istenenin vermesi gerekir. Allah onun rızkını vermiş o da bu rızkını isterken ona güzel sözlerle hitap etmek gerekir.